

CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

- Tomek słusznie powiedział, że konkwistadorzy spustoszyli Amerykę Południową – wtrąciła Natasza. – Słyszałam, że Inkowie mieli doskonale zorganizowane swoje rozległe państwo.

- Nie chce mi się w to wierzyć, oni nawet nie znali koła – powiedział Nowicki.

- Niech pan nie będzie niedowiarkiem, kapitanie – zaproponowała Sally. – Profesor na uniwersytecie niedawno opowiadał nam o kulturze Inków. Oni byli doskonałymi inżynierami. Brukowali drogi, budowali w górach wiszące mosty, a na zboczach tarasy, aby woda nie zmywała gleby. Wprowadzili także system irygacyjny. Wprawdzie nie znali koła, lecz mimo to potrafili przenosić dziesięciotonowe bloki kamienne do budowania świątyń i pałaców. Olbrzymie bloki niczym nie były spajane, a jednak przylegały do siebie tak ściśle, że nie można było wcisnąć pomiędzy nie nawet ostrza noża. Budowle Inków przetrwały częste tutaj trzęsienia ziemi, które obracają w gruzy domy budowane przez współczesnych inżynierów. Inkowie pięknie zdobili ceramikę i wyrabiali ze złota i srebra przedmioty o wysokiej wartości artystycznej. Nie znali pisma, lecz wynaleźli sposób „zapisywania” liczb systemem dziesiętnym za pomocą węzłów na sznurze.

- Słuchaj, Tomku, czy ta sikorka mówi prawdę? – nie dowierzał Nowicki.

- Czy zapomniałeś, że Sally studiuje archeologię? Muszę przyznać, że doskonale zapamiętała wykład. Olbrzymie cesarstwo Inków sięgało od północnego Ekwadoru aż do środkowego Chile. (...) Rząd dyktował podwładnym, gdzie mają zamieszkać, co uprawiać, jak długo pracować, i nawet decydował, kto z kim ma się ożenić. Cesarz był wyłącznym właścicielem wszystkich dóbr, które rozdzielał między swych podwładnych stosownie do ich potrzeb. Rozstrzygał spory, problemy życiowe i żądał, aby go słuchali. Toteż gdy Hiszpanie zawojowali cesarstwo, ludzie byli tak przyzwyczajeni do posłuszeństwa zwierzchności, że konkwistadorzy wydali im się tylko nieco inną grupą władców.

Alfred Szklarski, *Tomek u źródeł Amazonki*. Wydawnictwo „Śląsk”, Katowice 1990, s. 218-219.

1. Tematem prowadzonej przez bohaterów rozmowy jest:

- A) podbój kraju Inków przez konkwistadorów
 B) wykształcenie Sally
 C) poziom życia i rozwój gospodarczy kraju Inków
 D) kultura Inków

2. Tomek zwraca uwagę rozmówców na:

- A) podporządkowanie narodu rządowi cesarza
 B) kompetencje Sally
 C) sprawę organizacji państwa Inków
 D) zależność narodu od warunków klimatycznych

3. Cesarz Inków uzurpował sobie prawo do:

- A) dysponowania czasem poddanych
 B) decydowania o gospodarce kraju
 C) wnikania w sprawy osobiste ludzi
 D) podporządkowania narodu jego woli

4. Budownictwo Inków cechowało to, że:

- A) osiągnęło wysoki poziom rozwoju
 B) brakowało mu wykształconej kadry technicznej
 C) wykonanie cięższych prac uniemożliwiał brak koła
 D) jako budulec wykorzystywano bloki kamienne

5. Wobec osiągnięć Inków Nowicki wyraża:

- A) sceptycyzm B) aplauz
 C) niedowierzanie D) obojętność

6. Sally podziwia Inków z powodu:

- A) wynalezienia alfabetu
 B) umiejętności zastosowania koła
 C) pięknych wyrobów jubilerskich
 D) sztuki nawadniania pól

NAUKA O JĘZYKU

7. Prawidłowo wskazano (podkreślono) podmiot w zdaniu:

- A) Ktoś powinien zrobić to zadanie.
 B) W tym domu nie ma żadnych okien.
 C) Tylko mama z tatą umieją grać w polo.
 D) Zdolni i pracowici znajdują tu zajęcie.

8. Prawidłowo wskazano (podkreślono) orzeczenie w zdaniu:

- A) Poziom wody był bardzo wysoki.
 B) Jesteśmy zmartwieni twoją chorobą.
 C) Ta mądrała ciągle zadziera nosa.
 D) Zostaniesz kiedyś marynarzem.

9. Przydawki nie ma w zdaniu:

- A) Wyszedł dość wcześnie.
 B) Nauczyłem się pływać.
 C) Zabierz stąd te rzeczy.
 D) Rozmawiałem z nim o tobie.

10. W zdaniu *Po latach z rozrzewnieniem wspominali przy ognisku swoje przygody.* – jest okolicznik:

- A) miejsca B) czasu
 C) sposobu D) przyczyny

11. Mową zależną jest zapis:

- A) – Chodź już – powiedziała mama.
 B) Powiedziała, że przyjdzie.
 C) Wyjaśnił nam, że trzeba się pośpieszyć.
 D) Okazało się, że nikt tego nie powiedział.

12. Zdaniem współrzędnie złożonym rozłącznym jest wypowiedzenie:

- A) Nie wiem, dlaczego to zrobił.
- B) Będzie tu za chwilę albo wcale nie przyjdzie.
- C) Śmiejesz się przez łzy czy płaczesz?
- D) Przeczytaj książkę lub obejrzyj film.

13. Zdaniem podrzędnie złożonym podmiotowym jest wypowiedzenie:

- A) Zdarza się, że przychodzą tu goście.
- B) Wiem, kto to zrobił.
- C) Kto chce, może iść z nami do kina.
- D) Powiedział nam, co się tu zdarzyło.

14. Neologizmem słowotwórczym jest wyraz:

- A) gazeta
- B) dysk
- C) prażynka
- D) śmigłowiec

15. Zapożyczeniem z języka angielskiego jest wyraz:

- A) walkman
- B) hejnał
- C) lunch
- D) muzeum

16. Archaizmem jest wyraz, który:

- A) wyszedł z użycia
- B) zmienił znaczenie
- C) powstał niedawno
- D) nie ma synonimu

17. W Polsce występuje dialekt:

- A) mazowiecki
- B) kaszubski
- C) śląski
- D) małopolski

18. Nie można powiedzieć:

- A) Na wakacjach zapoznałem dziewczynę.
- B) Lubieli siedzieć przy ognisku.
- C) W lato wyjeżdżam nad morze.
- D) Zaczętem naukę angielskiego.

LITERATURA

19. Język powieści pt. „Krzyżacy” zawiera:

- A) słownictwo góralskiej gwary Zakopanego
- B) liczne archaizmy
- C) staropolskie wyrazy oraz składnię
- D) łacińską konstrukcję zdań

20. Dramat rodziny Harpagona, bohatera komedii pt. „Skąpiec”, polega na tym, że:

- A) w domu panuje atmosfera podejrzeń
- B) ojciec jest pozbawiony przez dzieci wygod
- C) dzieci nie żywią szacunku do ojca
- D) ojciec jest wobec dzieci złośliwy

21. „Skąpiec” jest komedią charakterów, czyli:

- A) ukazuje różne działania człowieka
- B) szczególnie uwydatnia niektóre cechy człowieka
- C) w przesadny sposób eksponuje wady człowieka
- D) przedstawia śmiesznych bohaterów

22. Po objęciu władzy Balladyna, bohaterka dramatu J. Słowackiego, wydała wyrok na:

- A) zabójczynię siostry
- B) okrutną córkę
- C) trucicielkę
- D) nieczułą matkę

23. Na baśniowy charakter „Balladyny” wskazuje:

- A) obecność postaci fantastycznych
- B) czas zdarzeń
- C) ludowe pochodzenie bohaterki
- D) zakończenie utworu

24. Na uroczystości dziadów („Dziady. Część II”) pojawia się duch:

- A) pasterki
- B) szlachcianki
- C) dziecka
- D) cara Rosji

25. W epopei pt. „Pan Tadeusz” czytamy o szlacheckim zwyczaju organizowania:

- A) polowań
- B) grzybobrania
- C) zajazdów
- D) przedstawień teatralnych

26. Klara, bohaterka „Zemsty”, zażądała od Papkina, aby:

- A) stanął do pojedynku o jej honor
- B) ofiarował jej kanarka w złotej klatce
- C) napisał odę na jej cześć
- D) czuwał przez całą noc w obronie zamku

27. W „Zemście” występuje komizm:

- A) postaci
- B) słowny
- C) teatralny
- D) sytuacyjny

28. Ucieleśnieniem chciwca i sknery jest:

- A) Ebenezer Scrooge
- B) Fon Kostryn
- C) Harpagon
- D) Gerwazy

29. Dramat jako rodzaj literacki charakteryzuje się tym, że:

- A) narrator snuje opowieść
- B) akcję tworzą postacie
- C) zawiera tekst główny i poboczny
- D) zawiera wątki i epizody

30. Bohaterowie „Kamizelki” oszukują się nawzajem, ale:

- A) czynią to nieumyślnie
- B) nie są egoistami
- C) kierują się troską o kogoś innego
- D) zostają zdemaskowani przez strażników